

Posudek

Rigorózní práce: „Systémy pro zpřístupňování seriálových publikací“

Autorka: Mgr. Linda Egemová

Konzultantka práce: PhDr. Eva Bratková, Ph.D.

Oponent: doc. PhDr. Rudolf Vlasák

Předložená práce je bezpochyby významnou přehledovou monografií, která důkladně mapuje nejvýznamnější evropské a také české a slovenské systémy souborných katalogů periodik a částečně také jejich extenze do oblasti přímého přístupu k primárním dokumentům. Je evidentně dobře vedena ve směru skutečně prestižních informačních systémů, jejichž současný stav vývoje napovídá už nový smysl knihovnické kategorie „souborný katalog“. Mám na mysli systém, který stále častěji povede uživatele od výsledku bibliografické rešerše k přímému vstupu do primárních dokumentů a nikoli zprostředkovaně přes výpůjčky z knihoven, na jejichž fondy nalezené bibliografické záznamy v souborných katalogích odkazují. Samozřejmě se zde také zmiňují systémy DDS. Tento vývoj je pochopitelně spojen s digitalizací periodik a autorka se správně zabývá mj. i významným digitalizačním projektem na Slovensku.

K vlastnímu jádru rigorózní práce, tj. analýze dobře vybraných systémů, které lze i z pohledu české uživatelské obce považovat za nejvýznamnější, nemám žádné připomínky. Naopak konstatuji, že byla zpracována nejen velmi obsáhle, ale také důkladně, do patřičné hloubky.

Pokud jde o celkovou koncepci díla, je dobře strukturováno, přes obsáhlost nepostrádá na přehlednosti a pozoruhodný je také mimořádný počet položek v „Seznamu bibliografických referencí“. Obrazová výbava je sice střídámá, nicméně funkční.

Mgr. Egemová tak předkládá kvalitní práci, jejíž úroveň plně nárokům na danou aprobaci podle mého názoru odpovídá. Byla výborně zadána i vedena a mohla by znamenat vhodný přínos ve studijní literatuře našeho oboru.

Pokud jde o oponentní jednání, zadal bych autorce k vyjádření v práci sice neřešenou, ale nabízející se otázku, do jaké míry se historicky už od středověku vinoucí tradice souborného katalogu jako jistě nejvýznamnějšího integračního a také racionalizačního nástroje v knihovnictví snad už v dohledné budoucnosti stane díky všeobecné digitalizaci knihovnických fondů, především právě v seriálech, nástrojem zanikajícím v prostoru vzájemně propojených digitálních knihoven. Co si autorka o této perspektivě myslí? A co potom např. s takovými supersystémy, jako je třeba OCLC? DOAJ jistě tuto tendenci představuje exemplárně, ale co znamená jeho několik tisíc přímo přístupných titulů v digitální formě plných textů oproti statisícům titulů, které by v té formě bylo třeba poříditi a dále pořizovat? Možná se právě souborné katalogy stanou postupným vývojem nejvýznamnějšími elektronickými knihovnami. Problém autorského práva a s ním spojené komercializace přístupu do těchto forem knihoven byl vcelku dobře vyřešen už v době vzniku komerčně fungujících databázových center...

Dále bych rád při obhajobě od autorky slyšel její vyjádření k otázce vztahu systémů, jako je DOAJ a dalších, volně přístupných digitálních fondů stávajících velkých a významných původně (i dosud převážně) „kamenných“ knihoven na straně jedné, a na druhé straně komerčních systémů DDS, které se právě na úkor souborné katalogizace a následné meziknihovní výpůjční služby rozvíjejí. Evidentně zde převažují výpůjčky právě periodik, a to z důvodu požadovaného přístupu k jednotlivým článkům v odborné literatuře, k nimž vede v řadě oborů až 90% odkazů ve výsledcích rešeršních úloh.

Závěr:

Předloženou rigorózní práci Mgr. Lindy Egemové vzhledem k celkovému hodnocení ve svém oponentním posudku doporučuji k obhajobě.

V Praze 1. března 2012

Doc. PhDr. Rudolf Vlasák